Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 20 juni 2024*

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Föräldraansvar – Förordning (EG) nr 2201/2003 – Artiklarna 10 och 11 – Domstols behörighet vid olovligt bortförande av barn – Barnets hemvist i en medlemsstat före det olovliga bortförandet – Förfarande för återlämnade mellan ett tredjeland och en medlemsstat – Begreppet begäran om återlämnande – Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn”

I mål C-35/23 [Greislzel],[1]

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Regionala överdomstolen i Frankfurt am Main, Tyskland) genom beslut av den 16 januari 2023, som inkom till domstolen den 25 januari 2023, i målet

Fadern

mot

Modern,

ytterligare deltagare i rättegången:

Barnet L,

Advokat

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Lycourgos samt domarna O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot, S. Rodin och L.S. Rossi (referent),

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: handläggaren N. Mundhenke,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 7 december 2023,

* Rättegångsspråk: tyska.

[1] Förevarande mål har getts ett fiktivt namn. Detta namn är inte någon av rättegångsdeltagarnas verkliga namn.

med beaktande av de yttranden som avgetts av

– fadern, genom A. Hamerak och T. von Plehwe, Rechtsanwälte,

– Tysklands regering, genom J. Möller, M. Hellmann, R. Kanitz och J. Simon, samtliga i egenskap av ombud,

– Polens regering, genom B. Majczyna, M. Kozak och S. Żyrek, samtliga i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom C. Vollrath och W. Wils, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 8 februari 2024 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 10 och 11 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (EUT L 338, 2003, s. 1).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan en tysk medborgare bosatt i Schweiz, som är far till det underåriga barnet L, och barnets mor, angående föräldraansvaret för L.

Tillämpliga bestämmelser

1980 års Haagkonvention

3 Enligt ingressen till konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn, som ingicks i Haag den 25 oktober 1980 (nedan kallad 1980 års Haagkonvention), syftar konventionen till att ge ”barnen ett skydd på internationell nivå mot de skadliga effekterna av ett olovligt bortförande eller kvarhållande av dem och fastställa förfaranden i syfte att säkerställa ett snabbt återförande av dem till den stat i vilken de har sitt hemvist och att säkerställa ett skydd för rätten till umgänge”.

4 I artikel 6 första stycket i konventionen föreskrivs följande:

”Varje fördragsslutande stat skall utse en centralmyndighet att fullgöra de skyldigheter som enligt denna konvention är ålagda sådana myndigheter.”

5 I artikel 8 första stycket i nämnda konvention föreskrivs följande:

”Varje person, institution eller annat organ som påstår att ett barn har förts bort eller kvarhållits i strid mot en vårdnadsrätt kan antingen hos centralmyndigheten i den stat där barnet har sitt hemvist eller hos centralmyndigheten i någon annan fördragsslutande stat ansöka om biträde med att säkerställa att barnet återlämnas.”

6 Enligt artikel 12 första stycket i samma konvention gäller följande:

”Om ett barn olovligen har förts bort eller hållits kvar enligt vad som sägs i artikel 3 och det den dag då förfarandet inleds hos den judiciella eller administrativa myndigheten i den fördragsslutande stat där barnet befinner sig har förflutit mindre än ett år från den dag det olovliga bortförandet eller kvarhållandet ägde rum, skall vederbörande myndighet besluta om barnets omedelbara återlämnande.”

7 I artikel 13 i 1980 års Haagkonvention föreskrivs följande:

”Utan hinder av bestämmelserna i föregående artikel är den judiciella eller administrativa myndigheten i den stat där återlämnande har begärts inte förpliktad att besluta om barnets återlämnande, då den person eller institution eller det organ av annat slag som motsätter sig återlämnandet visar att:

a) den person eller institution eller det organ av annat slag som hade vård om barnets person faktiskt inte utövade vårdnadsrätten vid den tid då bortförandet eller kvarhållandet ägde rum eller hade samtyckt till eller i efter hand godtagit bortförandet eller kvarhållandet; eller

b) det finns en allvarlig risk för att barnets återlämnande skulle utsätta det för fysisk eller psykisk skada eller på annat sätt försätta det i en situation som inte är godtagbar.

…”

8 I artikel 34 i 1980 års Haagkonvention föreskrivs följande:

”… [D]enna konvention [skall] inte inkräkta på tillämpningen av ett sådant internationellt fördrag som gäller mellan ursprungsstaten och mottagarstaten … i syfte att få tillbaka ett barn som olovligen har förts bort eller hållits kvar eller för att rätten till umgänge skall kunna utövas.”

Förordning nr 2201/2003

9 Skälen 12, 17 och 18 i förordning nr 2201/2003 har följande lydelse:

”(12) De behörighetsregler som fastställs i denna förordning i fråga om föräldraansvar är utformade med hänsyn till barnets bästa, särskilt kriteriet om närhet. Det innebär att behörigheten i första hand skall ligga hos domstolarna i den medlemsstat där barnet har hemvist, med undantag av vissa fall då barnets vistelseort ändras eller efter en överenskommelse mellan de personer som har föräldraansvar.

…

(17) Vid olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn bör barnet omedelbart återföras, och i det syftet bör [1980 års] Haagkonvention … fortsätta att tillämpas, med de kompletteringar som följer av bestämmelserna i denna förordning, särskilt artikel 11. Domstolarna i den medlemsstat dit barnet olovligt har förts eller där det kvarhålls bör kunna motsätta sig ett återförande i särskilda fall, om det finns vägande skäl. En sådan dom bör dock kunna ersättas med en senare dom av domstolen i den medlemsstat där barnet hade hemvist före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet. Om den

sistnämnda domen innebär att barnet skall återlämnas, bör återlämnandet verkställas utan att något särskilt förfarande för erkännande och verkställighet behöver anlitas i den medlemsstat där det bortförda barnet befinner sig.

(18) Vid en dom som innebär att barnet inte skall återlämnas, meddelad enligt artikel 13 i 1980 års Haagkonvention, bör domstolen underrätta den behöriga domstolen eller centralmyndigheten i den medlemsstat där barnet hade hemvist före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet. Den domstolen, om ingen talan ännu väckts där, eller centralmyndigheten bör underrätta parterna. Denna skyldighet bör inte hindra centralmyndigheten från att också underrätta berörda offentliga myndigheter enligt nationell rätt.”

10 I artikel 2 i denna förordning, med rubriken ”Definitioner”, föreskrivs följande:

”I denna förordning används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

…

7) *föräldraansvar*: alla rättigheter och skyldigheter som en fysisk eller juridisk person har tillerkänts genom en dom, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan, med avseende på ett barn eller dess egendom. Föräldraansvar omfattar bland annat vårdnad och umgänge.

…

9) *vårdnad*: de rättigheter och skyldigheter som hänför sig till omvårdnaden om barnets person, särskilt rätten att bestämma var barnet skall bo.

…

11) *olovligt bortförande eller kvarhållande av barn*: ett bortförande eller ett kvarhållande av ett barn
   a) som strider mot den vårdnad som har anförtrotts en person genom dom, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan enligt lagen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet,

      och
   b) under förutsättning att denna vårdnad verkligen utövades, antingen gemensamt eller för sig, vid den tidpunkt då barnet fördes bort eller hölls kvar eller skulle ha utövats om inte bortförandet eller kvarhållandet hade ägt rum. Vårdnaden skall anses utövas gemensamt när en av personerna med föräldraansvar, enligt en dom eller på grund av lag, inte får besluta var barnet skall bo utan medgivande från en annan person med föräldraansvar.”

11 Kapitel II i förordning nr 2201/2003 har rubriken ”Domstols behörighet”. Avsnitt 2 i detta kapitel, med rubriken ”Föräldraansvar”, innehåller artiklarna 8–15 i förordningen.

12 I artikel 8 i förordningen, med rubriken ”Allmän behörighet”, föreskrivs följande:

”1. Domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga i mål om föräldraansvar för ett barn som har hemvist i den medlemsstaten vid den tidpunkt då talan väcks.

2. Punkt 1 skall tillämpas med förbehåll för artiklarna 9, 10 och 12.”

13 Artikel 10 i samma förordning, med rubriken ”Domstols behörighet vid fall av bortförande av barn”, har följande lydelse:

”Vid fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn skall domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet behålla sin behörighet till dess att barnet har fått hemvist i en annan medlemsstat, och

a) varje person, institution eller annat organ som har vårdnad om barnet har godtagit bortförandet eller kvarhållandet,

eller

b) barnet har varit bosatt i denna andra medlemsstat i minst ett år efter det att den person, den institution eller det organ av annat slag som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig och barnet har funnit sig till rätta i sin nya miljö och något av följande villkor uppfylls:
   i) Ingen begäran om återlämnande har lämnats in till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat dit barnet har bortförts eller där barnet kvarhålls inom ett år efter det att den som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig.
   ii) En begäran om återlämnande som lämnats in av den som har vårdnad om barnet har återkallats, och ingen ny begäran har lämnats in inom den tidsfrist som avses i led i.
   iii) Ett ärende vid domstolen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet har avslutats i enlighet med artikel 11.7.
   iv) En dom i vårdnadsfrågan som inte medför att barnet skall återlämnas har meddelats av domstol i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet.”

14 I artikel 11 i förordningen, med rubriken ”Återlämnande av barn”, föreskrivs följande:

”1. Om en person, en institution eller ett organ som har vårdnad om barnet ansöker hos de behöriga myndigheterna i en medlemsstat om att de skall meddela ett beslut på grundval av [1980 års Haagkonvention] i syfte att utverka återlämnande av ett barn som olovligt bortförts eller kvarhållits i en annan medlemsstat än den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, skall punkterna 2–8 tillämpas.

…

6. Om en domstol har meddelat ett beslut om att inte återlämna barnet enligt artikel 13 i 1980 års Haagkonvention, skall domstolen omedelbart, antingen direkt eller genom sin centralmyndighet, översända en kopia av domstolsbeslutet om att inte återlämna barnet och av andra relevanta handlingar, särskilt ett protokoll från förhandlingarna inför domstolen, till den behöriga domstolen eller centralmyndigheten i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, enligt bestämmelserna i nationell lagstiftning. Nämnda handlingar skall lämnas till domstolen inom en månad efter beslutet om att inte återlämna barnet.

7. Om inte någon av parterna redan har vänt sig till domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, skall den domstol eller centralmyndighet som erhåller den information som avses i punkt 6 underrätta parterna och ge dem tillfälle att inom tre månader från den dag då de underrättades yttra sig inför domstolen enligt bestämmelserna i nationell lagstiftning, så att domstolen kan pröva frågan om vårdnaden om barnet.

Utan att det påverkar tillämpningen av behörighetsbestämmelserna i denna förordning skall domstolen avsluta ärendet om den inte har mottagit några yttranden inom denna tidsfrist.

8. Utan hinder av ett beslut om att inte återlämna barnet enligt artikel 13 i 1980 års Haagkonvention skall en senare dom som kräver att barnet återlämnas och som meddelas av en domstol som har behörighet enligt denna förordning vara verkställbar i enlighet med kapitel III avsnitt 4 för att säkerställa att barnet återlämnas.”

15 I artikel 60 i förordningen, med rubriken ”Förhållandet till vissa multilaterala konventioner”, föreskrivs följande:

”När det gäller en fråga som omfattas av denna förordning skall förordningen, i förbindelserna mellan medlemsstaterna, gälla framför följande konventioner:

…

e) [1980 års Haagkonvention].”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

16 L föddes i Schweiz i november 2014 och har både tyskt och polskt medborgarskap. Hennes far, som är tysk medborgare, är sedan juni 2013 bosatt i Schweiz av arbetsskäl, medan hennes mor, som är polsk medborgare, bodde tillsammans med sin dotter från januari 2015 till april 2016 i Frankfurt am Main (Tyskland), vilket är den stad där L:s föräldrar gifte sig.

17 Från januari 2015 till april 2016 besökte fadern regelbundet modern och L i Tyskland.

18 I maj 2015 godkände det schweiziska migrationsverket faderns ansökan om familjeåterförening. Modern beviljades därefter ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i Schweiz som var giltigt till och med den 31 december 2019.

19 Den 9 april 2016 flyttade modern med L till Polen. I samband med detta anmälde modern att hela familjen flyttat från Frankfurt am Main, med uppgivande av faderns adress i Schweiz. Sommaren 2016 sökte modern arbete i Schweiz. Hon arbetar i Polen sedan november 2016.

20 Inledningsvis besökte fadern sin hustru och dotter i Polen. Från och med april 2017 motsatte sig modern emellertid att fadern utövade sin rätt till umgänge med dottern. Hon anmälde dottern till en lekskola i Polen utan faderns samtycke. I slutet av maj 2017 informerade modern fadern om att hon tänkte stanna kvar i Polen med dottern.

21 Genom ansökan av den 7 juli 2017 begärde fadern via den schweiziska centralmyndigheten, det vill säga förbundsämbetsverket för justitiefrågor i Bern, att barnet skulle återlämnas till Schweiz, med stöd av 1980 års Haagkonvention.

22 Genom beslut av den 8 december 2017 avslog Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie (Distriktsdomstolen i Krakow, Nowa Huta i Krakow, Polen) begäran med hänvisning till att fadern hade samtyckt till att modern och dottern flyttade till Polen på obestämd tid. Nämnda domstol fann dessutom att det förelåg en allvarlig risk för barnets bästa, i den mening som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention, om barnet återlämnades, eftersom fadern hade erkänt att han vid ett tillfälle hade utövat våld mot modern.

23 Faderns överklagande av detta beslut avslogs av Sąd Okręgowy w Krakowie (Regionala domstolen i Krakow, Polen) genom beslut av den 17 april 2018.

24 Den 27 september 2017 ansökte modern om äktenskapsskillnad i Polen. I oktober 2017 ingav hon en anmälan om utflyttning av L till kommunen X i Schweiz.

25 Genom beslut av den 5 juni 2018 tilldelade Sąd Okręgowy w Krakowie (Regionala domstolen i Krakow) modern vårdnaden för L tills vidare och fastställde underhållsskyldighet för fadern. Den hänskjutande domstolen har angett att fadern, under år 2022, besökte dottern i Polen med stöd av ett domstolsavgörande som hade meddelats i den medlemsstaten.

26 Fadern fullföljde inte en andra begäran om återlämnande av barnet med stöd av 1980 års Haagkonvention vilken han hade ingett till Bundesamt für Justiz (förbundsämbetsverket för justitiefrågor) i Bonn (Tyskland) den 29 juni 2018.

27 Genom ansökan av den 12 juli 2018, som ingavs till Amtsgericht Frankfurt am Main (Distriktsdomstolen i Frankfurt am Main), begärde fadern ensam vårdnad om barnet, rätt att bestämma var barnet skulle bo och att barnet skulle återlämnas till honom, i Schweiz, när beslutet trädde i kraft.

28 Fadern gjorde gällande att han och modern under år 2015 hade kommit överens om att de i framtiden skulle bo med L i Schweiz. I april 2016 beslutade sig modern för att, under en begränsad tid, flytta till sina föräldrar i Polen. Fadern hade samtyckt till detta, under förutsättning att vistelsen var begränsad till två eller tre år. Enligt fadern hade han och modern kommit överens om att barnet skulle börja på en lekskola i Schweiz senast i november 2017.

29 Modern bestred faderns ansökan. Modern hävdade att fadern hade godkänt flytten till Polen och hade medverkat till att ett polskt pass utfärdades i detta land. De hade varken kommit överens om att flytten till Polen var tidsmässigt begränsad eller om att de skulle flytta till Schweiz.

30 Genom beslut av den 3 juni 2019 avvisade Amtsgericht Frankfurt am Main (Distriktsdomstolen i Frankfurt am Main) faderns ansökan om ensam vårdnad om barnet, med motiveringen att den domstolen inte hade internationell behörighet att pröva ansökan.

31 Fadern överklagade detta beslut till Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Regionala överdomstolen i Frankfurt am Main, Tyskland) och gjorde i huvudsak gällande att de tyska domstolarnas behörighet följer av artikel 11.6 i förordning nr 2201/2003, jämförd med punkt 7 i samma artikel, och av artikel 10 i samma förordning.

32 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende för det första påpekat att L, vid den tidpunkt då fadern väckte talan i första instans, det vill säga den 12 juli 2018, hade hemvist i Polen, vilket innebär att de tyska domstolarnas behörighet inte kan grundas på artikel 8.1 i förordning nr 2201/2003.

33 Vad för det andra gäller den behörighet för dessa domstolar som enligt fadern följer av artiklarna 10 och 11 i förordning nr 2201/2003, anser den hänskjutande domstolen att dessa artiklar ska tolkas tillsammans och har erinrat om att nämnda artiklar endast är tillämpliga i förbindelserna mellan medlemsstaterna. I det återlämnandeärende som på faderns begäran inleddes den 7 juli 2017 via förbundsämbetsverket för justitiefrågor i Bern, vilket syftade till att barnet skulle återlämnas till Schweiz, är därför, enligt den hänskjutande domstolen, de krav som följer av artikel 11 i förordning nr 2201/2003, avseende genomförandet av förfaranden enligt 1980 års Haagkonvention, inte tillämpliga eftersom Schweiziska edsförbundet inte är bundet av förordning nr 2201/2003.

34 Enligt den hänskjutande domstolen hade den polska domstolen följaktligen, efter det att begäran om återlämnande hade avslagits, ingen anledning att vidta åtgärder i enlighet med artikel 11.6 och 11.7 i förordningen och underrätta de tyska domstolarna eller den tyska centralmyndigheten om beslutet att barnet inte skulle återlämnas. Den hänskjutande domstolen har tillagt att den andra begäran om återlämnande, som fadern ingav till förbundsämbetsverket för justitiefrågor i Bonn strax innan han ingav den ansökan om ensam vårdnad som ligger till grund för förevarande mål, inte kan ligga till grund för fortsatt behörighet enligt artikel 10 i förordningen, eftersom fadern inte fullföljde denna begäran om återlämnande.

35 För det tredje anser den hänskjutande domstolen att i den mån artikel 10 i förordning nr 2201/2003 är tillämplig i förevarande mål är villkoren för tillämpning av artikel 10 b i) i förordningen, enligt vilken domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet behåller sin behörighet, i princip inte uppfyllda. Fadern har nämligen gjort gällande att barnet olovligen bortfördes till Polen i maj 2017, men hans ansökan om vårdnad ingavs först den 12 juli 2018, vilket innebär att den frist på ett år som föreskrivs i artikel 10 b i) i nämnda förordning inte har iakttagits. Denna frist kan emellertid ha iakttagits om fristen började löpa den dag då barnet, enligt fadern, skulle ha börjat på en lekskola i Schweiz, det vill säga i november 2017.

36 Den hänskjutande domstolen har emellertid påpekat att faderns redogörelse för de faktiska omständigheterna i förevarande mål i detta avseende skiljer sig från hans redogörelse i förfarandet med stöd av 1980 års Haagkonvention. Frågan uppkommer således huruvida fadern inte längre har rätt att lägga fram nya omständigheter avseende den exakta tidpunkten för det olovliga bortförandet och huruvida de bevisbörderegler som är tillämpliga i förfaranden enligt denna konvention kan tillämpas i förevarande mål. Den hänskjutande domstolen lutar mot att den inte är bunden av det beslut avseende begäran om återlämnande som antogs med stöd av nämnda konvention och att den måste bedöma motsägelserna i faderns redogörelse för de faktiska omständigheterna.

37 Slutligen, och för det fjärde, har den hänskjutande domstolen påpekat att vid beslut om att inte återlämna ett barn enligt artikel 13 i 1980 års Haagkonvention, utgör reglerna i artikel 11.6–11.8 i förordning nr 2201/2003 ett incitament till att inleda ett förfarande om vårdnaden av barnet vid domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet. I motsats till vad fadern har gjort gällande anser den

hänskjutande domstolen emellertid att bestämmelserna i artikel 11 endast är tillämpliga om ett förfarande enligt 1980 års Haagkonvention genomförs mellan två medlemsstater som är bundna av förordning nr 2201/2003, vilket inte är fallet här.

38 Mot denna bakgrund beslutade Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Regionala överdomstolen i Frankfurt am Main) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”I vilken utsträckning är regleringsmekanismen i artiklarna 10 och 11 i förordning [nr 2201/2003] begränsad till förfaranden mellan EU-medlemsstater?

Närmare bestämt:

1) Är artikel 10 i förordning [nr 2201/2003] tillämplig, med följden att domstolarna i den tidigare hemvist[medlems]staten behåller sin behörighet, om barnet före bortförandet hade hemvist i en EU-medlemsstat (Tyskland) och återlämnandeförfarandet enligt 1980 års Haagkonvention … genomförts mellan en EU-medlemsstat (Polen) och ett tredjeland (Schweiz) och ett återlämnande av barnet har nekats i detta förfarande?

   Om fråga 1 besvaras jakande:

2) Vilka krav ska enligt artikel 10 b i) i förordning [nr 2201/2003] vara uppfyllda för att fastställa att [domstolarna i den medlemsstat där barnet tidigare hade hemvist] fortfarande är behöriga?

3) Är artikel 11.6–11.8 i förordning [nr 2201/2003] också tillämplig vid genomförandet av ett återlämnandeförfarande enligt 1980 års Haagkonvention mellan ett tredjeland och en EU-medlemsstat i egenskap av tillflyktstat, om barnet hade hemvist i en annan EU-medlemsstat före bortförandet?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

39 Av fast rättspraxis följer att det enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som införts genom artikel 267 FEUF, ankommer på EU-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar, som gör det möjligt för den domstolen att avgöra det mål som den ska pröva. I detta syfte kan EU-domstolen behöva omformulera de frågor som hänskjutits (dom av den 30 januari 2024, Direktor na Glavna direktsia ”Natsionalna politsia” pri MVR – Sofia, C-118/22, EU:C:2024:97, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

40 I förevarande fall grundar sig den första frågan på att artikel 10 i förordning nr 2201/2003, enligt den hänskjutande domstolen, endast är tillämplig om ett förfarande för återlämnande av barnet har inletts med stöd av 1980 års Haagkonvention mellan två medlemsstater, med de kompletteringar som följer av bestämmelserna i artikel 11 i denna förordning. Eftersom fadern, före tvisten i förevarande mål, hade inlett ett förfarande för återlämnande av barnet via centralmyndigheten i Schweiziska edsförbundet, som är ett tredjeland beträffande vilket det är utrett att det inte är bundet av förordning nr 2201/2003, anser den hänskjutande domstolen att varken bestämmelserna i artikel 11 eller, följaktligen, bestämmelserna i artikel 10 i förordningen är tillämpliga i det nationella målet.

41 Under dessa omständigheter framstår det enligt den hänskjutande domstolen som oklart huruvida de tyska domstolarna fortfarande är behöriga i egenskap av domstolar i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet.

42 Härav följer att den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 10 b i) i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att denna bestämmelse upphör att vara tillämplig enbart på grund av att en centralmyndighet i ett tredjeland har anmodats att genomföra ett förfarande för återlämnande av barnet enligt 1980 års Haagkonvention och att detta förfarande har misslyckats.

43 Den polska regeringen har, utan att ifrågasätta huruvida denna fråga kan tas upp till sakprövning, gjort gällande att artikel 10 inte är tillämplig i det nationella målet, eftersom en polsk domstol har avslagit faderns begäran om återlämnande av barnet enligt 1980 års Haagkonvention, genom att slå fast att barnet inte hade bortförts eller kvarhållits olovligt.

44 Det räcker i detta hänseende att konstatera att ett beslut av en domstol i en medlemsstat att avslå en begäran om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention, såsom bekräftas av artikel 11.8 i förordning nr 2201/2003, inte utesluter att en domstol i en annan medlemsstat kan anse sig vara behörig med stöd av artikel 10 i förordningen.

45 Mot bakgrund av denna precisering ska det erinras om att enligt artikel 8.1 i förordning nr 2201/2003 ska den allmänna behörigheten i mål om föräldraansvar ligga hos domstolarna i den medlemsstat där barnet har hemvist vid den tidpunkt då talan väcks. Dessa domstolar är nämligen tack vare den geografiska närheten de som i allmänhet är bäst skickade att bedöma vilka åtgärder som ska vidtas med hänsyn till barnets bästa (dom av den 14 juli 2022, CC (Byte av barnets hemvist till ett tredjeland), C-572/21, EU:C:2022:562, punkt 27 och där angiven rättspraxis).

46 Enligt artikel 8.2 i förordningen gäller emellertid denna allmänna behörighet ”med förbehåll för artiklarna 9, 10 och 12” i förordningen.

47 I artikel 10 i förordning nr 2201/2003 föreskrivs att domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet ska behålla sin behörighet till dess att barnet har fått hemvist i en annan medlemsstat.

48 För att behörigheten ska överföras till domstolarna i denna andra medlemsstat krävs att villkoret i led a i nämnda artikel 10 – det vill säga att en person som har vårdnad om barnet har godtagit bortförandet eller kvarhållandet – är uppfyllt, alternativt att de villkor som föreskrivs i artikel 10 b är uppfyllda. Enligt artikel 10 b krävs för det första att barnet har varit bosatt i denna andra medlemsstat i minst ett år efter det att den person, den institution eller det organ av annat slag som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig, för det andra att barnet har funnit sig till rätta i sin nya miljö och för det tredje att något av de fyra villkoren i punkterna i–iv i denna bestämmelse är uppfyllt. Villkoret i punkt i innebär att ”ingen begäran om återlämnande har lämnats in till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat dit barnet har bortförts eller där barnet kvarhålls” inom ett år efter det att den som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig.

49 Det ska för övrigt erinras om att enligt artikel 11.1 i förordning nr 2201/2003 ska punkterna 2–8 i nämnda artikel tillämpas om en person som har vårdnad om barnet ansöker hos de behöriga myndigheterna i en medlemsstat om att de ska meddela ett beslut på grundval av 1980 års

Haagkonvention i syfte att utverka återlämnande av ett barn som olovligt bortförts eller kvarhållits i en annan medlemsstat än den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet.

50 Det framgår klart av ordalydelsen i denna artikel 11 att denna bestämmelse endast är tillämplig när ett förfarande för återlämnande av ett barn som olovligen bortförts eller kvarhållits har inletts enligt 1980 års Haagkonvention mellan medlemsstater.

51 Det finns emellertid inget i ordalydelsen eller systematiken i artikel 10 i förordningen eller i de mål som eftersträvas med denna artikel som gör det möjligt att hävda att den särskilda behörighetsregeln i artikel 10, vilken i princip innebär att domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet behåller sin behörighet, inte kan tillämpas på grund av att ett förfarande för återlämnande, utan framgång, har inletts med stöd av 1980 års Haagkonvention mellan centralmyndigheter eller domstolar i ett tredjeland och i en medlemsstat.

52 För det första erinrar domstolen om att behörighetsregeln i artikel 10 i förordning nr 2201/2003 grundar sig på ”olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn”, vilket enligt artikel 2 led 11 i förordningen ska förstås som ett bortförande eller ett kvarhållande som strider mot den vårdnad som har anförtrotts en person genom dom, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan enligt lagen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet och under förutsättning att denna vårdnad verkligen utövades, antingen gemensamt eller för sig, vid den tidpunkt då barnet fördes bort eller hölls kvar eller skulle ha utövats om inte bortförandet eller kvarhållandet hade ägt rum (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 augusti 2021, A, C-262/21 PPU, EU:C:2021:640, punkt 44).

53 Denna definition av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn hänvisar således enbart till ett åsidosättande av rätten till vårdnad för en av personerna med föräldraansvar enligt lagen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet. Definitionen är således inte beroende av att den person som har vårdnad om barnet har inlett ett förfarande för återlämnande av barnet enligt 1980 års Haagkonvention, varvid ett sådant förfarande med nödvändighet inleds efter bortförandet eller kvarhållandet för det fall det inleds.

54 Denna tolkning stöds av det mål som eftersträvas med artikel 10 i förordning nr 2201/2003, vilket är att undvika att den som olovligen bortfört barnet får en processuell fördel genom att domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet automatiskt förlorar sin behörighet enbart av det skälet att barnet numera har hemvist tillsammans med den som fört bort barnet i en annan medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juli 2023, TT (Olovligt bortförande av barn), C-87/22, EU:C:2023:571, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

55 För det andra konstaterar domstolen att det i artikel 10 b, för att behörigheten för domstolarna i den medlemsstat där barnet tidigare hade hemvist ska upphöra, hänvisas till att ingen begäran om återlämnande har lämnats in till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat dit barnet olovligen har bortförts eller där barnet olovligen kvarhålls. I denna bestämmelse anges emellertid varken att en sådan begäran ska ha ingetts enligt 1980 års Haagkonvention eller att den inte får ha ingetts via en centralmyndighet i ett tredjeland.

56 Den premiss som den hänskjutande domstolen grundar sig på innebär däremot att den person som har föräldraansvaret, vars rätt till vårdnad har åsidosatts i den mening som avses i artikel 2 led 11 i förordningen, måste använda sig av bestämmelserna i 1980 års Haagkonvention för att begära att det berörda barnet ska återlämnas.

57 Det är till att börja med viktigt att komma ihåg att dessa bestämmelser, enligt artikel 60 i förordning nr 2201/2003, inte har företräde framför förordningens bestämmelser inom ramen för medlemsstaternas förbindelser inom de områden som regleras av förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juli 2023, TT (Olovligt bortförande av barn), C-87/22, EU:C:2023:571, punkt 58).

58 Vidare har påståendet att det föreligger en skyldighet att använda bestämmelserna i 1980 års Haagkonvention för att begära återlämnande av ett barn som är föremål för ett internationellt bortförande redan underkänts av domstolen i domen av den 19 september 2018, C.E. och N.E. (C-325/18 PPU och C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, punkterna 49 och 51). Såsom framgår av artikel 34 i denna konvention kan ett förfarande för återlämnande nämligen grundas på regler eller bestämmelser i andra konventioner, inklusive bilaterala sådana. Domstolen preciserade också, i punkt 53 i den domen, att en person som har föräldraansvar för ett barn kan begära erkännande och verkställighet i enlighet med bestämmelserna i kapitel III i förordning nr 2201/2003 av ett beslut om föräldraansvar och återlämnande av barn som antagits av en behörig domstol enligt kapitel II, avsnitt 2, i denna förordning, även om vederbörande inte framställt någon begäran om återlämnande med stöd av 1980 års Haagkonvention.

59 Blotta omständigheten att den förälder vars rätt till vårdnad har åsidosatts, utan framgång, via centralmyndigheten i ett tredjeland, har inlett ett förfarande med tillämpning av 1980 års Haagkonvention om återlämnande av det barn som olovligen bortförts eller kvarhållits, varefter förfarandet har överförts till de behöriga myndigheterna i en medlemsstat, saknar i en sådan situation betydelse för tillämpningen av behörighetsregeln i artikel 10 i förordning nr 2201/2003.

60 För det tredje, och i motsats till vad den hänskjutande domstolen har hävdat, saknar domen av den 24 mars 2021, MCP (C-603/20 PPU, EU:C:2021:231), – i vilken domstolen slog fast att artikel 10 i förordningen inte är tillämplig på en situation där ett barn, vid den tidpunkt då talan om föräldraansvar väcktes, hade förvärvat hemvist i ett tredjeland efter att ha bortförts till det landet – relevans för ovanstående tolkning. Det är nämligen utrett i det nationella målet att det påstått olovliga bortförandet ägde rum mellan två medlemsstater, vilket är en situation som omfattas av tillämpningsområdet för denna bestämmelse.

61 För det fjärde och slutligen kan det, i motsats till vad den tyska regeringen har gjort gällande, inte godtas, när detta inte anges i förordning nr 2201/2003, att tillämpningen av regeln om domstols behörighet i fråga om föräldraansvar i artikel 10 i denna förordning är beroende av tillämpningen av processuella regler, såsom reglerna i artikel 11.6 och 11.7 i förordningen, vilka huvudsakligen syftar till att reglera överlämnandet av uppgifter om ett beslut om att inte återlämna barnet, som har antagits med stöd av artikel 13 i 1980 års Haagkonvention, och som ska lämnas till den behöriga domstolen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet och att fastställa hur denna information ska delges (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 januari 2015, RG, C-498/14 PPU, EU:C:2015:3, punkt 46).

62 Mot bakgrund av det anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 10 b i) i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att denna bestämmelse inte upphör att vara tillämplig enbart på grund av att en centralmyndighet i ett tredjeland har anmodats att genomföra ett förfarande för återlämnande av barnet enligt 1980 års Haagkonvention och att detta förfarande har misslyckats.

Den andra frågan

63 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få ett allmänt klargörande av vilka villkor som ska vara uppfyllda för att domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet ska vara fortsatt behöriga.

64 Det framgår av skälen och de faktiska omständigheter som angetts i begäran om förhandsavgörande att denna fråga närmare bestämt avser två punkter vilka bland annat avser begreppet begäran om återlämnande, i den mening som avses i artikel 10 b i) i förordningen. För det första anser den hänskjutande domstolen att den begäran om återlämnande som L:s fader ingav den 7 juli 2017 inte utgör en begäran om återlämnande i den mening som avses i artikel 10 b i, eftersom den syftade till att barnet skulle återlämnas till ett tredjeland, närmare bestämt till Schweiziska edsförbundet. För det andra anser den hänskjutande domstolen att faderns ansökan om vårdnad av den 12 juli 2018 kan likställas med en begäran om återlämnande i den mening som avses i artikel 10 b i. Enligt den hänskjutande domstolen ingavs emellertid denna ansökan efter det att den frist på ett år som föreskrivs i denna bestämmelse hade löpt ut, om den dag då fristen började löpa är densamma som var tillämplig med avseende på den begäran om återlämnande som ingavs den 7 juli 2017 mot bakgrund av faderns krav. Den hänskjutande domstolen vill i detta sammanhang även få klarhet i huruvida vårdnadshavaren har möjlighet att presentera nya uppgifter i förhållande till dem som han åberopade inom ramen för nämnda förfarande samt i vilka bevisbörderegler som gäller i detta avseende.

65 Mot bakgrund av dessa preciseringar och med beaktande av den praxis från EU-domstolen som nämns i punkt 39 ovan, ska den andra frågan omformuleras på följande sätt. Den hänskjutande domstolen har ställt denna fråga för att få klarhet i huruvida artikel 10 b i) i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att en begäran om återlämnande av barnet till en annan stat än den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, eller en ansökan om vårdnad av barnet som ingetts till domstolarna i den medlemsstaten, omfattas av begreppet begäran om återlämnande i den mening som avses i nämnda bestämmelse. Om denna fråga besvaras jakande vill den hänskjutande domstolen få klarhet i dels huruvida vårdnadshavaren, för att styrka att han eller hon har ingett en begäran om återlämnande inom den frist som föreskrivs i nämnda bestämmelse, har möjlighet att lägga fram nya uppgifter i förhållande till dem som han eller hon åberopade inom ramen för förfarandet enligt 1980 års Haagkonvention, dels huruvida bevisbördereglerna är identiska med dem som är tillämpliga i detta förfarande.

66 För det första, vad gäller frågan huruvida en begäran om återlämnande av barnet till ett land, inbegripet till ett tredjeland, som inte är den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, omfattas av artikel 10 b i) i förordning nr 2201/2003, såsom bland annat kommissionen har gjort gällande, konstaterar domstolen att det i denna förordning inte närmare anges vad som avses med begäran om återlämnande.

67 Det följer av fast rättspraxis att vid tolkningen av en unionsbestämmelse ska inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juli 2023, TT (Olovligt bortförande av barn), C-87/22, EU:C:2023:571, punkt 39 och där angiven rättspraxis).

68 Domstolen konstaterar inledningsvis att det inte finns någonting i ordalydelsen i artikel 10 i förordning nr 2201/2003 som gör det möjligt att dra slutsatsen att uttrycket begäran om återlämnande avser en annan åtgärd än den genom vilken en person ansöker om att ett barn ska återvända till den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet.

69 Vad därefter gäller det sammanhang i vilket artikel 10 i förordningen ingår, ska det erinras om att det i denna artikel föreskrivs en särskild behörighetsregel i förhållande till huvudregeln i artikel 8.1 i förordningen. I artikel 10 anges således under vilka omständigheter domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet behåller sin behörighet samt när denna behörighet, tvärtom, överförs till domstolarna i den medlemsstat där barnet har fått hemvist efter ett olovligt bortförande eller kvarhållande.

70 Det är således logiskt och förenligt med systematiken i behörighetsreglerna på området för föräldraansvar i förordning nr 2201/2003 att dels den begäran om återlämnande som avses i artikel 10 i förordningen ska inges till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat till vilken barnet olovligen har bortförts och fysiskt befinner sig, dels att samma begäran syftar till att barnet ska återlämnas till den medlemsstat där det hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet och vars domstolar, såsom EU-domstolen redan har slagit fast, på grund av sin geografiska närhet i allmänhet är de som är bäst skickade att bedöma vilka åtgärder som ska vidtas med hänsyn till barnets bästa (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 juli 2023, TT (Olovligt bortförande av barn), C-87/22, EU:C:2023:571, punkt 33 och där angiven rättspraxis). En begäran om att barnet ska föras till en annan stat, som dessutom är ett tredjeland, i vilket barnet inte har haft hemvist före det olovliga bortförandet, är emellertid inte förenlig med denna logik.

71 Domstolen finner avslutningsvis att denna tolkning stöds av syftet med förordning nr 2201/2003. Syftet med denna är nämligen att förmå människor att inte bortföra barn från en stat till en annan och, om ett barn bortförs, att möjliggöra att barnet återförs omedelbart till den stat där det har hemvist (dom av den 19 september 2018, C.E. och N.E., C-325/18 PPU och C-375/18 PPU, EU:C:2018:739, punkt 47).

72 Vad gäller tolkningen av artikel 11 i förordning nr 2201/2003 har domstolen för övrigt redan slagit fast att ett av målen med denna bestämmelse är att återställa *status quo ante*, det vill säga den situation som förelåg före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet av barnet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 februari 2023, Rzecznik Praw Dziecka m.fl. (Uppskov med verkställigheten av avgörande om återlämnande), C-638/22 PPU, EU:C:2023:103, punkt 69 och där angiven rättspraxis).

73 Även om den behörighet som införts genom artikel 10 i förordning nr 2201/2003, såsom har slagits fast i punkterna 51–62 ovan, inte är beroende av att ett återlämnandeförfarande har inletts enligt 1980 års Haagkonvention, med de kompletteringar mellan medlemsstaterna som följer av bestämmelserna i artikel 11 i denna förordning, utgör återupprättandet av *status quo ante* likväl med nödvändighet ett gemensamt mål för de framställningar vari begärs återlämnande som avses i artikel 10 och artikel 11 i förordningen.

74 Samtliga dessa mål skulle således äventyras om en begäran om återlämnande förstods som en begäran om överföring av barnet till en stat där barnet inte hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 juni 2017, OL, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, punkt 38).

75 Denna tolkning stöds av 1980 års Haagkonvention. Även om det är riktigt, såsom kommissionen har hävdat, att artikel 8 första stycket i denna konvention ger vårdnadshavaren rätt att inge en begäran om återlämnande via centralmyndigheten i varje fördragsslutande part, anges det i ingressen till nämnda konvention att konventionen syftar till att ge barnen ett skydd på internationell nivå mot de skadliga effekterna av ett olovligt bortförande eller kvarhållande av dem och fastställa förfaranden i syfte att säkerställa ett snabbt återförande av dem till den stat i vilken de har sitt hemvist (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 februari 2023, Rzecznik Praw Dziecka m.fl. (Uppskov med verkställigheten av avgörandet om återlämnande), C-638/22 PPU, EU:C:2023:103, punkt 64).

76 Det följer således av en bokstavlig, kontextuell och teleologisk tolkning av artikel 10 b i) i förordning nr 2201/2003 att begreppet begäran om återlämnande, i den mening som avses i denna bestämmelse, avser en begäran genom vilken en person anhåller om att ett barn ska återvända till den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet.

77 Omvänt utgör en begäran om att barnet ska återförenas med en av sina föräldrar i ett tredjeland där barnet inte hade hemvist omedelbart innan det olovligen bortfördes, inte en begäran om återlämnande i den mening som avses i artikel 10 b i.

78 För det andra kan en ansökan om vårdnad vid domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet inte anses vara likvärdig med en begäran om återlämnande i den mening som avses i artikel 10 b i) i förordning nr 2201/2003.

79 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 61 i sitt förslag till avgörande framgår det nämligen av artikel 10 b i förordningen att en begäran om återlämnande av ett barn och en ansökan om vårdnad av ett barn inte är utbytbara, eftersom de har olika funktioner. Till skillnad från en ansökan om vårdnaden av ett barn, som kräver en ingående prövning i sak av tvisten om föräldraansvar, är en begäran om återlämnande till sin natur föremål för ett påskyndat förfarande, eftersom det, såsom framgår av skäl 17 i förordning nr 2201/2003, syftar till att säkerställa ett snabbt återlämnande av barnet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 februari 2023, Rzecznik Praw Dziecka m.fl. (Uppskov med verkställigheten av avgörandet om återlämnande), C-638/22 PPU, EU:C:2023:103, punkterna 68 och 70). Vidare har domstolen redan slagit fast att ett beslut om att barnet ska återlämnas eller ett beslut om att barnet inte ska återlämnas inte avgör frågan om vårdnaden om barnet, eftersom den omständigheten att det inte är möjligt att utverka ett förfarande för återlämnande inte påverkar möjligheten för den förälder vars rätt till vårdnad har åsidosatts att göra gällande sina rättigheter i fråga om föräldraansvaret genom ett förfarande vid den domstol som är behörig att pröva målet enligt bestämmelserna i förordning nr 2201/2003 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 juni 2017, OL, C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, punkt 65 och där angiven rättspraxis).

80 Eftersom varken en begäran om återlämnande av ett barn till en stat där barnet inte hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet eller en ansökan om vårdnad om barnet kan kvalificeras som en begäran om återlämnande i den mening som avses i artikel 10 b i) i förordning nr 2201/2003, saknas det anledning att pröva de frågor som nämns i sista meningen i punkt 65 ovan.

81 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 10 b i) i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att varken en begäran om återlämnande av barnet till en annan stat än den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, eller en ansökan om vårdnad av barnet som ingetts till domstolarna i den medlemsstaten, omfattas av begreppet begäran om återlämnande i den mening som avses i nämnda bestämmelse.

Den tredje frågan

82 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida artikel 11.6–11.8 i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att denna bestämmelse är tillämplig vid genomförandet av ett förfarande för återlämnande av ett barn enligt 1980 års Haagkonvention mellan ett tredjeland och en medlemsstat i vilken barnet befinner sig efter ett olovligt bortförande eller kvarhållande, om barnet hade hemvist i en annan medlemsstat före bortförandet.

83 Såsom har preciserats i punkt 50 ovan framgår det av ordalydelsen i artikel 11 i förordningen att den är tillämplig endast i förening med bestämmelserna i 1980 års Haagkonvention i förbindelserna mellan medlemsstaterna.

84 Av detta följer, såsom den tyska och den polska regeringen samt kommissionen med rätta har gjort gällande, att den informations- och delgivningsskyldighet som föreskrivs i artikel 11.6 och 11.7 i förordningen samt verkställbarheten av den dom som avses i artikel 11.8 i förordningen, inte är tillämplig inom ramen för ett förfarande för återlämnande av barnet som har genomförts mellan en centralmyndighet i ett tredjeland och myndigheterna i den medlemsstat där barnet befinner sig till följd av ett olovligt bortförande eller kvarhållande.

85 Mot bakgrund av det anförda ska den tredje frågan besvaras enligt följande. Artikel 11.6–11.8 i förordning nr 2201/2003 ska tolkas så, att den inte är tillämplig vid genomförandet av ett förfarande för återlämnande av ett barn enligt 1980 års Haagkonvention mellan ett tredjeland och en medlemsstat i vilken barnet befinner sig efter ett olovligt bortförande eller kvarhållande.

Rättegångskostnader

86 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) **Artikel 10 b i) i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000**

   ska tolkas så,

   att denna bestämmelse inte upphör att vara tillämplig enbart på grund av att en centralmyndighet i ett tredjeland har anmodats att genomföra ett förfarande för återlämnande av ett barn enligt konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn, som ingicks i Haag den 25 oktober 1980, och att detta förfarande har misslyckats.

2) **Artikel 10 b i) i förordning nr 2201/2003**

   ska tolkas så,

   att varken en begäran om återlämnande av barnet till en annan stat än den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, eller en ansökan om vårdnad av barnet som ingetts till domstolarna i den medlemsstaten, omfattas av begreppet begäran om återlämnande i den mening som avses i nämnda bestämmelse.

3) **Artikel 11.6–11.8 i förordning nr 2201/2003**

   ska tolkas så,

   att den inte är tillämplig vid genomförandet av ett förfarande för återlämnande av ett barn enligt konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn, som ingicks i Haag den 25 oktober 1980, mellan ett tredjeland och en medlemsstat i vilken barnet befinner sig efter ett olovligt bortförande eller kvarhållande.

Underskrifter